

АКАДЕМИЈА СТРУКОВНИХ СТУДИЈА ЗАПАДНА СРБИЈА

Седиште Ужице, Трг Светог Саве 34

О Д С Е К У ж и ц е

План рада

Назив предмета	Безбедност на раду				
Студијски програм/и (модул)	ОСС Технолошко инжењерство ОСС Здравствена нега ОСС Рачуноводство и ревизија ОСС Машинство ОСС Грађевинско инжењерство				
Година студија	II/III	Семестар	III/V	ЕСПБ	6/5
Статус предмета	обавезни/изборни	Услов	Нема		

Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	
Име и презиме, академско звање, термин консултација, електронска адреса	Др Весна Марјановић, професор струковних студија среда од 11 до 13 часова vesnamarjanovic031@gmail.com vesna.marjanovic@vpts.edu.rs
Име и презиме, академско звање, термин консултација, електронска адреса	

Циљеви предмета
Упознавање студената са одредбама Закона о безбедности и здрављу на раду. Упознавање са најзначајнијим опасностима и штетностима које се могу јавити при обављању послова на појединим радним местима и мерама и средствима заштите које је неопходно спровести и применити, како би се ниво ризика од повреда и оштећења здравља смањило и одржао на прихватљивом нивоу. Стицање знања о општим и посебним мерама у области безбедности и здрављу на раду.

Садржај и структура предмета
Увод у безбедност на раду (Појам, Предмет и Историјски развој безбедности на раду). Правни оквир безбедности и здравља на раду (Међународно право, Национални прописи: Устав Републике Србије, Закон о безбедности и здрављу на раду). Повреде на раду (појам, врсте и карактеристике повреда на раду). Професионална обољења (појам и врсте професионалних болести према узроку који доводи до њиховог настајања). Болести у вези са радом (Кардиоваскуларне болести. Хроничне неспецифичне респираторне болести. Локомоторни поремећаји. Бихевиорални одговори и психосоматске болести.) Синдром изгарања, појам, дефинисање, манифестација и превенција синдрома изгарања на послу. Основни извори и узроци опасности и штетности на раду. Субјективни узроци опасности и штетности на раду (Индивидуалне карактеристике личности, Монотонија, Умор, Године старости, Пол). Мере и средства заштите од опасности и штетности на раду проузрокованих субјективним узроцима (Професионална оријентација, образовање и селекција, Време рада и одмора, Пропаганда, Стимулисање). Врсте и карактеристике штетности (штетности које проистичу из психичких и психофизиолошких напора; штетности везане за организацију рада; штетности које

проузрокују друга лица; штетности које настају или се појављују у процесу рада: физичке (бука и вибрације), штетни утицаји зрачења (топлотног, јонизујућег или нејонизујућег, ласерског, ултразвучног), штетни утицаји микроклиме (температура, влажност и брзина струјања ваздуха), неодговарајућа осветљеност, хемијске штетности, прашина и димови; штетности које настају коришћењем опасних материја) и опасности (механичке опасности, које се појављују коришћењем опреме за рад; опасности које се појављују у вези са карактеристикама радног места; опасности које се појављују коришћењем електричне енергије; опасности од пожара и експлозије) на радном месту и у радној околини и мере и средства заштите. Опште и посебне мере у области безбедности и здравља на раду (при излагању хемијским материјама и биолошким штетностима, при излагању карциногенима и мутагенима, у поступку пружања прве помоћи, при ручном преношењу терета, при излагању вибрацијама и буци, приликом извођења грађевинских радова, при коришћењу опреме за рад са екраном).

План и распоред извођења наставе	
Наставна недеља	НАЗИВ НАСТАВНЕ ЈЕДИНИЦЕ
Предавања	
1	Упознавање са циљем и очекиваним исходом предмета, планом и начином рада на предмету. Представљање литературе. Уводно предавање.
2	Правни оквир безбедности и здравља на раду.
3	Повреде на раду, професионална обољења и болести у вези са радом.
4	Опасности и штетности на раду. Извори и узроци опасности и штетности на раду.
5	Субјективни узроци опасности и штетности на раду и мере превенције.
6	Објективни узроци опасности и штетности на раду и мере превенције.
7	Штетни утицаји буке и мере и средства заштите.
8	Штетни утицаји вибрација и мере и средства заштите.
9	Штетни утицаји зрачења и мере и средства заштите.
10	Штетни утицаји неодговарајуће микроклиме и осветљености и мере и средства заштите.
11	Штетни утицаји хемијских материја, прашина и дима и мере и средства заштите.
12	Биолошке штетности и мере и средства заштите.
13	Опасности од пожара и експлозије и мере противпожарне заштите.
14	Опасности које се појављују коришћењем електричне енергије и мере и средства заштите.
15	Опште и посебне мере у области безбедности и здравља на раду: при обављању послова у хемијско-технолошкој и прехрамбеној индустрији, при обављању послова медицинске сестре, при коришћењу опреме за рад са екраном, при преради и обради метала и сличних материјала и при извођењу грађевинских радова.
Вежбе	
1	Упознавање са програмском и организационом концепцијом вежби, предиспитним активностима и обавезама. Методологија израде семинарских радова. Подела тема за израду семинарских радова.
2	Проширивање знања са предавања: Закон о безбедности и здрављу на раду.
3	Проширивање знања са предавања: Увод у професионалну патологију. Болести у вези са радом.
4	Проширивање знања са предавања: Организација рада и радног места. Евакуација и спашавање из радне средине.
5	Проширивање знања са предавања: Субјективни узроци опасности и штетности на раду и мере и средства заштите. (Умор. Стрес на радном месту. Професионални трауматизам.)
6	Проширивање знања са предавања: Ознаке за безбедност и здравље на раду.
7	Тест провере знања.
8	Проширивање знања са предавања: Бука и вибрације као физички извор штетности по здравље. (Деловање буке на човека. Мерење буке и вибрација. Сузбијање буке. Болести изазване вибрацијама. Заштита од вибрација.)
9	Проширивање знања са предавања: Извори јонизујућег и нејонизујућег зрачења. Утицај јонизујућег зрачења на организам.
10	Проширивање знања са предавања: Микроклиматски услови рада.

11	Проширивање знања са предавања: Безбедан рад у присуству хемијских штетности.
12	Проширивање знања са предавања: Безбедан рад у присуству биолошких штетности.
13	Проширивање знања са предавања: Средства за гашење пожара и њихова примена.
14	Тест провере знања.
15	Одбрана семинарских радова. Сумирање резултата предиспитних активности.

Начин оцењивања – структура и број поена на предиспитним обавезама и испиту			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Предавања	10	Писмени испит	40
Вежбе	10	усмени испит	
Колоквијум-и	20	.....	
Семинарски рад	20		

Литература
<p>Вера Божић-Трефалт, Биљана Гемовић, Весна Петровић, Верица Миланко, Драган Карабасил, Основе из безбедности и здравља на раду и заштите од пожара, Висока техничка школа струковних студија у Новом Саду, TEMPUS JPHES 158781, 2010-2012.</p> <p>Група аутора, Безбедност и здравље на раду, Књиге (од 1 до 6) за студенте Високе пословно-техничке школе струковних студија у Ужицу, ВПТШ, TEMPUS JPHES 158781, 2010-2012.</p> <p>Проф. др Мирјана Аранђеловић, Проф. др Јовица Јовановић, Медицина рада, Медицински факултет, Ниш, 2007.</p> <p>A. Ian Glendon, Sharon Clarke, Eugene McKenna, Human Safety and Risk Management, Second Edition, 2006.</p> <p>Тијанић Милена, Ђурановић Десанка, Рудић Ратомирка, Миловић Љиљана, Здравствена нега и савремено сестринство, Научна КМД д.о.о. 2010.</p> <p>Марјановић В., Безбедност на раду, материјал са предавања, Академија струковних студија Западна Србија, Одсек Ужице, 2020.</p> <p>Скупштина Републике Србије, (2015), Закон о безбедности и здравља на раду, Службени гласник РС. бр. 101/2005, 91/2015 и 113/2017</p> <p>Министар. за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при коришћењу опреме за рад са екраном, Службени гласник РС. бр. 106/2009, 93/2013 и 86/2019</p> <p>Министар. за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при коришћењу опреме за рад, Службени гласник РС. бр. 23/2009, 123/2012, 102/2015, 101/2018 и 130/2021</p> <p>Министар. за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при ручном преношењу терета, Службени гласник РС. бр. 106/2009</p> <p>Министар. за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при излагању хемијским материјама, Службени гласник РС. бр. 106/2009, 117/2017 и 107/2021</p> <p>Министар. за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при излагању буци, Службени гласник РС. бр. 96/2011, 78/2015 и 93/2019</p> <p>Министар. за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при излагању вибрацијама, Службени гласник РС. бр. 93/2011 и 86/2019</p> <p>Министар. за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при излагању вибрацијама, Службени гласник РС. бр. 93/2011 и 86/2019</p> <p>Министар. за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при излагању биолошким штетностима, Службени гласник РС. бр. 96/2010 и 115/2020</p>